

kramljala, pa prestala celo četrtinko pred vrati. Obljubiti sem ji moral, da ji nanosim polagoma vse svoje ruske in francoske romane. Grozno rada čita!

„Lahko noč in do svidenja!“ je rekla končno, ko je udarila ura v stolpu že pol ene. „Zapomnite si, kaj se Vam sanja prvo noč v moji bivši postelji!“

„Kaj? Vi ste spala v moji sobici?“

„Da, skoro dva meseca. Ali Vam tega ni sporočil oče? Nisem mogla dobiti druge stanovanja. Torej le pazite na sanje; potem staviva v loterijo! Ha! ha!“

In stekla je okoli hiše smeje se nalik grlici; jaz pa sem kolovratil domov...

Zdi se mi, da trdi Schopenhauer, da vleče človeka neka tajna naravna sila, nekak instinkt k onemu bitju, ki je za njegovo srečo najsposobnejše. Ta sila vodi človeka od bitja do bitja, dok ne najde iz branega, edino pravega. In ko ga najde, potem je vse zaman: razločiti se ne moreta in ne smeta, sicer nista srečna nikdar povsem. Vidiš, ta filozofska trditev mi je šinila v glavo na poti domov. Kakor bi treščilo v me, zazdelo se mi je, da me je instinkt dovedel prav do — cilja, da mi je Franja neobhodno potrebna za popolno srečo, da morem in moram ljubiti, s a m o njo...

Domov prišedši sem našel očeta pišočega. Sestavljal je — po svoji navadi sila vestno in lepo — šolsko kroniko, pa čakal na me. Izpila sva še vsak kupico vina, pomenila se še o tem in onem ter legla spat.

Zaspal sem, kakor bi se bil narkotiziral takoj. Utrujen sem bil od vožnje; a vendar sem sanjal — sanjal vso noč neprenehoma. Vedno pa mi je švigala pred očmi kipna rast moje Franje, vedno sem videl njene krasne oči, njene jamice v licih, njene zlate, debele kite ter čul neprestano njen alt, njen divni alt...

Pozno sem vstal. Opravlja in umivaje se, pa sem parkrat dejal — do duše prepričan, da govorim istino — : „Fant, izgubljen si! Ti si zaljubljen — vse ne pomaga nič“. In resignirano sem si zavozljal svojo najlepšo kravato. Tedaj pa so se odprla gori na hodniku vrata in zagrmeli so po stopnjicah neokretni otročji koraki, vmes pa se je začul učiteljičin glas: „Počasi! — lepo paroma!“

In pričakal sem jo in govoril z njo dolgo... Pričakoval in pričakal, pa sem jo poslej vsak dan po štirikrat spremil jo vsak večer do doma od Zupanovih, pa si zatrjeval vsako jutro s cim dlje trdnejšim uverjenjem: „Fant, izgubljen si!“ —

In potem se je razvijal in zavijal moj roman kar sam od sebe. Hodil sem za njo, kamorkoli je šla, spremljal jo, sedel vedno na njeni strani, pel, igral, tambural zmeraj le z njo, ki me je trpela rada. (Pride še).

S l o v o.

Zrla sva na vrtec tihi,
Bujno cvetje je duhtelo,
Na oboku je nebeškem
Tisoč zlatih zvezd gorelo.

Izza gore prisvetlilo
Lunino je blede lice,
Lahni vetric po gredicah
Zibal ljubko je cvetlice.

Klanjala je svoje veje
Vrba žalna in šumela:
Vse na sveti — vse tu mine,
Ura grenka in — vesela.

Nama srce je drhtelo,
Zadnjikrat sva se objela, —
Vrba žalna je glasneje
O minljivosti šumela. —

Kristina.



Materi v spomin.

Spisala Marija Ana.

Cvetje, bisere, zlato, korale
Spletel vse bi rad v venec jeden;
Toda to bi še ne bilo, dosti.
Majke mi spomin še več je vreden

Da, da vse zvezde neba in vse bogatstvo sveta, vse je ničevno napram spominu drage matere. Oh mati, sveto, blaženo ime! A jaz kličem te zaman. Ne čuješ me.

Srca, ki v mrzli spava jami

Otrokov jok ga ne predrami!

Imaš sicer, mila mati moja skromen kamenit spomenik. A kamen je tako trd, tako mrzel, tako neobčuten. In kamen podere nevihta, okrši čas, razruši človek. Jaz pa, ki te tako srčno, tako iskreno ljubim zlata mati moja, postavila bi ti rada drug, trajen, večni spomenik. A kako neki? Srce mi je tako polno, tako prepolno čutil, Napisala sem ti že večkrat par vrstic a to je bilo tako borno, tako navadno, da ni bilo dostojno tebe, tvojega spomina, tvojega duha. Morebiti je zdaj boljše? Ne — saj sploh ni jezika v katerem bi se zamogla izraziti tako globoka čutila, toliko srčne hvaležnosti.

Vidim te dobra mati moja, kako si bila ponosna na svoja otroka, kako blažena, da sta se povzdignila iz navadnega stanu. Ni je bilo srečnejše matere nego si bila ti, ko so te blagrovali radi tvojih otrok. Dobra, skromna, pobožna, rodoljubna, vsadila si svoji deci v srce ljubezen do Boga, ljubezen do naroda. Osoda zanesla me je daleč iz tvojega naročja daleč od mile domovine, med tuje narode in druge vere. Iskra pa, ki si jo ti vžgala do naše vere, do našega trpečega naroda tlela je vedno, bila mi je zvesti talisman v verskih in narodnih borbah.

Vrnivša se čez leta v domači kraj, v rojstno hišo najdem te tako bolno, revno, tožno. Vidim te kako trpiš, kako hiraš, kako umiraš. Ni ti bilo vsojeno, nisi smela uživati sadu svojega truda. Morala si umreti bedna mati moja v najboljši dobi, potem, ko si toliko trpela, toliko žrtvovala, toliko se zatajevala ti sveta, blaga žena. Gledam te kako pojemaš dan na dan, štejem tvoje vzdihne. A tvoje solze padajo mi ko žrjavica na srce, ker ti bi bila rada živela, rada delala, rada gledala bodoči sreč-

nejši krepkejši zarod. Vedela nisi kako kmalo zdalneš čisto dušo svojo. Upala si vedno in jaz — oh britka ironija, morala sem ti govoriti o bodočnosti, slikati ti prijetno življenje, ki te čaka s tvojo družino; a vedela sem, da te neizprosna smrt ne pusti, vedela, da so ti dnevi šteti, vedela, da nas zapustiš na veke. Na v e k e?! — Ne — ne proč grozna beseda.

V onem poslednjem trenutku, ko si zdahnila dušo svojo, premila mati moja polastil se me je obup. A čuj, v najvišjem trenutku zazvoni „Zdravo Marijo“. Skušena, vničena držeč mrtvo mater še za gorko roko zgrudim se na kolena — tako tudi drugi okolostoječi in vsi molimo glasno, v nebo segajoče Češčena Marija. In mir z nebes, blažen mir, napolni mi dušo, srce, tako da vidim materin duh p l a v a t i n a d s e b o j. Edino to prepričanje, edino ta trdna vera obvarovala me je obupa, obvarovala grozne dušne praznote. Odnegli so truplo matere moje, a duh nje prost zemlske teže, čist, blažen ostal je pri meni. Gleda, me vodi me, me spodbuja, me varuje!



Mladostne sanje.

spisala Vanda

(Dalje.)

„Lepo ime, najbrže Slovenec ali ne?“ povrašem dalje. „Ne vem; nisem še slišal slovepske besede iz njegovih ust, navadno govori nemški“, odvrne mi brat.

Rada bi bila zvedela še kaj, a nisem hotela nadlegovati brata, ki je čital pazljivo. In vendar bi bila rada poizvedela je li Slovenec kajti oni hip, mislila sem si, da bi mi še manj ugajal, ako zanemarja svojo materinščino. Tak morda ravno ni! Saj mi je prijateljica, ki ga pozna, pravila včeraj, da zahaja na slovenske veselice. In — to pa je res čudno... p'lesala je celo z njim pa ne ve je li Slovenec ali ne. Pravila mi je celo, da se plesalkam le klanja ko izvoli plesati in kakor se molče zavrti, tako jo molče spremi do njenega prostora. Kar mi je še pravila mi ugaja, le žalibog, da jej ni koristilo. Škoda, da me ni bilo tam. Interesanten se je moral res zdeti oni hip, ko mu je stopila na kurje oko, kakor sluti ona.

Ha — ha! Radovedna kakor jaz, hotela je poizvedeti je li Slovenec, zato mu je stopila pri plesu na nogo, da bi vsaj na njeno opravičenje izdal materini jezik. Ali vse zaman! Tudi tukaj jej je splaval up po vodi, kajti še preje nego ona svoj: „Oprostite gospod!“ izustil je on svoj: „Pardon!“ in konec je bil njihovega pogovora. Čuden človek! Kdo ve, zakaj ne govori niti kadar mora, se li boji žensk? Pa nè; ako bi se jih bal, bi ne prišel k plesu niti z njimi v dotiko. Poskusiti bi bilo treba še nekaj! Kdo ve, kaj bi napravil, ako bi mu kaka plesalka odrekla plesati. On ki se vede tako prevzetno, bi mogoče ne odšel ravno molče, drugače je človek, ki ni za žensko družbo, človek tedaj, ki ni vreden, da bi jaz mazala svoj dnevnik o njem, opisuje njega lastnosti.

Meseca februarja 18—

Sama sebe ne umem; ne vem mi je li vsojeno ali kali, da najraje beležim o njem, katerega zovem le svojo antipatijo. Ne vem kako je to, vedno se mi dogaja kaj takega, kar smatram, da je vredno, da se zabeleži, akoravno ni nič zanimivega. Tudi danes ni nič posebnega, a zdi se mi nekam čudno tako, da bi to čudo rada komu razodela — a komu? mami? Čemu; kaj to njo briga? Najbolje, da se nekoliko pomudim v svojem dnevniku, ki sprejema med svoje liste vse, in ki ne ugovarja mojemu mišljenju naj li pišoča sodim prav ali krivo. Ne vem kako bi si tolmačila ta le slučaj.

Ravno on, moja antipatija, naj bi mi bil vis-avis; še tega bi nedostajalo. Ako je to istina, ne bodem mogla več niti k oknu, drugače bi si lahko domišljjal, da sem se tudi jaz zatelebila vanj do ušes. Res, prav jezi me. Ni dovolj, da ga srečavam po štirikrat na dan, še v mojo bližino ga je bilo treba. Zvoni? . . . Kdo pa je sedaj? Človek nima res nikoli miru, kakor samo takrat, kadar spi.

Pozno je že, pa naj le bo; to moram še zabeležiti. Zadovoljna sem, da je pretrgal moje pisanje prihod moje prijateljice. Včeraj sem pisala, ker mi je bilo dolgočasno, a sedaj zato, ker se mi je dogodilo nekaj izrednega. Sedaj lahko pišem, motil me nihče ne bode, ker je že ura pozna, nikdo mi sedaj ne bode provzročil, da skrijem svoj dnevnik. In tudi včeraj bi enakega ne storila, ali bila sem primorana; prijateljica me je prosila, naj idem z njo k šivilji.

Odrekla sem jej, češ, da je predaleč; naposled sem jej ustregla ko sem zvedla, da se je preselila v hišo meni nasproti. „Pridi, pridi“, rekla mi je, „seznanila se bodeš z gospodično Jurovič, ki stanuje še le nekaj dnij, pri mojej šivilji. Zelo prijazna je, pokazala mi je svoja ročna dela; mogoče jih bodeš videla tudi ti, vem, da ti bodo ugajala!“

Tako mi je govorila prijateljica, dokler sem privolila, se odpravila in odšla. Mudili sva se dolgo; predstavljena sem bila oni gospodični, pogovarjali sva se o marsičem. Nekaj so zvedele one od mene, a še bolj zanimivega jaz od njih. Gospodična Jurovič je rojakinja gospoda Krasana, katerega pozna še izza mladih nog. Veckrat jo pohaja; tudi včeraj popoldne, ko sem ga videla, vstopiti je tedaj posetil njo. In posetil jo je najbrže tudi danes in pa še ravno takrat. Skoro da me jezi, ker sem šla včeraj s svojo prijateljico, srdi me, da se mi je moralo pripetiti kaj takega — pa ravno meni. Srdi me? jezi? Ne; ako dobro pomislim — še zadovoljna sem,

Zadovoljna sem, da je prijateljici primanjalo blaga za obleko; morala je zopet v prodajalnico in ker jej je bilo prepozno, je naprosila mene, da je nesem danes zjutraj njenej šivilji. Ustregla sem jej — zakaj ne? — Joj, kako me jezi! Kaj? Saj ni res! Prav zadovoljno se čutim, čeravno sem se mu pokazala jako nerodno.

Kak slučaj! Ravno takrat ko sem hotela iz veže nasprotne hiše, mi je prišel nasproti on. Skoro bi se bila zadela. „Oprostite gospica“, rekel je on. Ne vem, kaj se